

આધકોતિક પ્રશ્નપત્રો

For achieving desired result

વર્ષ 2022-‘23 ની પેપર પેટર્ન મુજબ...

ધોરણ : 12
(સામાન્ય પ્રવાહ)

નામાંના મૂળતત્વો

આંકડાશાસ્ત્ર

વાણીજ્ય વ્યવસ્થા અને સંચાલન

અર્થશાસ્ત્ર

English (SL)

ગુજરાતી

વાણીજ્ય પત્રવ્યવહાર અને સે. પ્રેક્ટીસ

કોમ્પ્યુટર-અધ્યયન

7

Get
DigiBooks- Elearning Platform
Subscription
Free

**Papers of each
main subject**

વર્ષ 2022 – '23 ની અધતન
પેપર પેટર્ન મુજબ

આદ્યકોનિક પ્રશ્ન-પત્રો

For achieving desired result

ઘોરણ : 12 (સામાન્ય પ્રવાહ)

Subjects

1. Account	5. English (S.L.)
2. Statistics	6. Gujarati (F.L.)
3. Organisation of commerce	7. S.P. & C.C.
4. Economics	8. Computer study

થીયરીકલ વિષયોનું સંપૂર્ણ સોલ્યુશન **Digibooks - Elearning Platform**ની
એન્ડ્રોઇડ એપ પરથી મળશે.

www.digibooks.in info@digibooks.in

ઓર્ડર માટે સંપર્ક કરો.
+91 98982 16787

**Account (154)
Practice paper – 1****Time : 3 Hours****Total Marks : 100****સૂચનાઓ :**

- 1) આ પ્રશ્નપત્રમાં કુલ 6 વિભાગ અને 35 પ્રશ્નો છે.
- 2) આ બધાજ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે વિકલ્પો આંતરિક છે.
- 3) પ્રશ્નની સૂચના અનુસાર જવાબ લખો.
- 4) પ્રશ્નની સામે લખેલ અંક ગુણ દર્શાવે છે.
- 5) કૂટપટ્ટી તેમજ પેન્સિલનો ઉપયોગ જરૂરી છે.
- 6) ગણના માટે સાદા કેલ્ક્યુલેટર નો ઉપયોગ કરી શકાશે.
- 7) નવો વિભાગ નવા પાના પર લખો.

Section A

◆ નીચે આપેલા 1 થી 10 હેતુલક્ષી પ્રકારના પ્રશ્નો છે. આપેલ વિકલ્પો પૈકી સાચો વિકલ્પ શોધી તેનો જવાબ લખો. (દરેકનો 1 ગુણ)[10]

1. ભાગીદારના ઉપાડ પરનું વ્યાજ પેઢી માટે શું ગણાય છે ?
A) દેવું B) લેવું C) આવક D) નુકશાન
2. પાઘડી એ ધંધાની કેવી મિલકત ગણાય છે ?
A) દ્રશ્ય B) અદ્રશ્ય C) વાસ્તવિક D) અવાસ્તવિક
3. પુનઃ મૂલ્યાંકન ખાતું એ કેવા પ્રકારનું ખાતું છે ?
A) ઉપજ ખર્ચ ખાતું B) માલ-મિલકત નિકાલ ખાતું
C) વ્યક્તિ ખાતું D) નફા-નુકસાન ખાતું
4. નવો ભાગીદાર તેના ભાગની પાઘડીની રકમ રોકડમાં લાવે ત્યારે ક્યાં ખાતે જમા થાય છે ?
A) રોકડ B) પાઘડીના પ્રીમિયમ C) પાઘડી D) તેના જ મૂડી ખાતે
5. ભાગીદારી પેઢીના વિસર્જન સમયે કારીગર નફા-ભાગ ભંડોળ ક્યાં ખાતે લઈ જવામાં આવે છે ?
A) માલ-મિલકત નિકાલ ખાતે B) મૂડી ખાતે
C) નફા-નુકસાન ખાતે D) રોકડ ખાતે
6. કંપનીને શેરના જાહેર ભરણા માટે કોની સંપત્તિ લેવી પડે છે ?
A) કેન્દ્ર સરકાર B) સેબી C) રાજ્ય સરકાર D) RBI
7. ડિબેન્ચર પ્રીમિયમથી બહાર પડતાં મળેલા પ્રીમિયમ ની રકમ છે
A) મહેસૂલી નફો B) મૂડી નુકસાન C) મૂડી નફો D) મહેસૂલી નુકસાન
8. નીચેનામાંથી કોનો સમાવેશ કામગીરી ખર્ચમાં થાય છે ?
A) પગાર B) મહેસૂલી ખર્ચ C) આગથી નુકસાન D) ચૂકવેલ ડિવિડન્ડ
9. સામાન્ય રીતે પ્રવાહી ગુણોત્તરનું પ્રમાણ કેટલું સુયોગ્ય છે ?
A) 1 : 1 B) 1 : 2 C) 2 : 1 D) 3 : 1
10. નીચેનામાંથી કોનો સમાવેશ નાણાકીય ખર્ચમાં થાય છે ?
A) કારખાના ખર્ચ B) વહીવટી ખર્ચ C) વેચાણ ખર્ચ D) વ્યાજનો દર

Section B

◆ નીચેના 11 થી 20 સુધીના પ્રશ્નોનાં ઉત્તર એક વાક્યમાં આપો. (દરેકના 1 ગુણ)

11. મૂડીકૃત નફાની પદ્ધતિમાં પાઘડી શોધવાનું સૂત્ર લખો.
12. ભાગીદારીનું પુનર્ગઠન એટલે શું ?
13. નવા ભાગીદારના પ્રવેશ આપવાના બે કારણો જણાવો.
14. નોટિસ દ્વારા વિસર્જન એટલે શું ?

15. શેરની દાર્શનિક કિંમત ઓછામાં ઓછી કેટલી હોય છે ?
16. ડિબેન્ચર પરત પ્રીમિયમ એટલે શું ?
અથવા
ડિબેન્ચર એ કંપની માટે શું ગણાય છે ?
17. સમાન માપનું પત્રક એટલે શું ?
18. ક્યાં ગુણોત્તરને ઝડપી ગુણોત્તર ગણવામાં આવે છે ?
19. કામગીરી નફાનું સૂત્ર લખો.
20. રોકડ પ્રવાહ એટલે શું ?

Section C

◆ નીચેના 21 થી 26 પ્રશ્નોનાં ટૂંકમાં જવાબ આપો. (દરેકના 3 ગુણ)

[18]

21. ટીનુ અને મીનું 2 : 3 ના પ્રમાણમાં ન.નું. વહેંચતા ભાગીદારો છે. ટીનુને તેનું કમિશન બાદ કર્યા પછીના નફા પર 10% કમિશન આપવાનું છે. જો કમિશન સહિતનો નફો ₹ 66,000 હોય તો કમિશન સહિત ટીનુને મળતી રકમ શોધો.
22. રામ, ગોપાલ અને વર્મા 1 : 2 : 3 ના પ્રમાણમાં નફો-નુકસાન વહેંચતા ભાગીદારો છે. તેમણે પ્રમાણ બદલીને સરખું નક્કી કર્યું. ત્યાગના સૂત્રની મદદથી ત્યાગ કે લાલ શોધો.
23. નીચેના વ્યવહારની વિસર્જનના સંજોગોમાં આમનોંધ લખો.
1. આવકવેરાના ₹ 80,000 ચૂકવ્યા.
2. ભાગીદાર અનુપમ પાક્કા સરવૈયામાં દર્શાવેલ ₹ 45,000નું મશીન ₹ 40,000માં લઈ જાય છે.
3. પેઢીના ચોપડે વિસર્જન વખતે ₹ 10,000 નું કમ્પ્યુટર દર્શાવેલ છે. તેની ઉપજ અંગે કોઈ ઉલ્લેખ નથી.
24. અદાલત દ્વારા વિસર્જનના સંજોગો જણાવો.

અથવા

- વિસર્જન સમયે નીચેની આમનોંધ લખો.
પેઢીના વિસર્જન સમયે દેવાદારો ₹ 1,20,000 અને લેણદારો ₹ 60,000 છે. ભાગીદાર અમન 20% ઓછી કિંમતે દેવાદારો લઈ લેણદારો ચૂકવી આપશે. (બા.જે. જરૂરી નથી)
25. સિધ્ધાર્થ લિમિટેડે તા : 1-1-18 ના રોજ ₹ 200નો એક એવા 9%ના 10000 ડિબેન્ચર 5% પ્રીમિયમથી બહાર પાડ્યા. જે તા. 31-12-2024 ના રોજ ડિબેન્ચર દીઠ ₹ 220ની કિંમતે પરત કર્યા. કંપનીના ચોપડે જરૂરી આમનોંધ લખો. (બા.જે. જરૂરી નથી)
 26. કંપનીએ ₹ 400નો એક એવા પોતાના 5000 ડિબેન્ચર બજારમાંથી ₹ 415ના ભાવે ખરીદ્યા અને ખરીદ્યા બાદ તરત જ રદ કર્યા. જરૂરી આમનોંધ આપો.

અથવા

ખુલ્લા બજારમાંથી ડિબેન્ચર્સ ખરીદીને પરત કરવા અંગે નોંધ લખો.

Section D

◆ નીચેના 27 થી 30 સુધીના પ્રશ્નોનાં માગ્યા મુજબ ગણતરી કરી જવાબ આપો. (દરેકના 4 ગુણ)

[16]

27. નીચની માહિતી પરથી ક્રિયાન અને ગ્રંથની ભાગીદારી પેઢીની પાઘડીની કિંમત ભારિત સરેરાશ નફાને મૂડીકૃત કરવાની પદ્ધતિ અનુસાર નક્કી કરો.

વર્ષ	2017-18	2018-19	2019-20
નફો(₹)	50,000	60,000	70,000

વધારાની માહિતી = મિલકતો :- 6,00,000, દેવા :- 2,00,000, અપેક્ષિત વળતરનો દર :- 10%

28. B & A લિમિટેડના તા. 31-3-2016 અને 31-3-2017 ના રોજ પૂરા થતાં વર્ષના નફા નુકસાનના પત્રકો નીચે પ્રમાણે આપવામાં આવે છે. તેના આધારે તુલનાત્મક નફા-નુકસાનનું પત્રક બનાવો.

તા. 31-3-2016 અને 31-3-2017 ના રોજ પૂરા થતાં વર્ષના નફા નુકસાનના પત્રકો

વિગતો	નોંધ નંબર	31-3-2017 (₹ માં)	31-3-2016 (₹ માં)
વેચાણની ઉપજો		35,00,000	24,00,000
અન્ય આવકો		3,25,000	2,50,000
ખર્ચાઓ		25,76,000	17,40,000

આવકવેરાનો દર 30% હતો.

29. માવાણી લિમિટેડની નીચે આપેલી વિગતો પરથી કામગીરી ગુણોત્તર શોધો.
વેચેલ માલની પડતર ₹ 4,80,000, કામગીરીના ખર્ચા ₹ 1,20,000, નાણાકીય ખર્ચા ₹ 1,00,000, વેચાણ ₹ 8,00,000.

અથવા

29. સરસ્વતી લિમિટેડની નીચે આપેલી વિગતો પરથી કુલ મિલકતો-દેવા ગુણોત્તર શોધો.
શેરમૂડી ₹ 30,00,000; સામાન્ય અનામત ₹ 5,00,000; બિનચાલુ જવાબદારીઓ ₹ 10,00,000; ચાલુ જવાબદારીઓ ₹ 5,00,000

30. સરગમ કંપની નીચેની વિગતોના આધારે કામગીરીમાંથી ઉદ્ભવતા રોકડ પ્રવાહ પત્રક તૈયાર કરો.

કાર્યશીલ મૂડીમાં ફેરફાર પહેલાનો નફો	₹ 4,95,000
અગાઉથી ચૂકવેલ ખર્ચમાં વધારો	₹ 25,000
દેવાદારોમાં વધારો	₹ 75,000
ચુકવવાના બાકી ખર્ચમાં વધારો	₹ 15,000
લેણીહુંડીમાં ઘટાડો	₹ 40,000
લેણદારોમાં ઘટાડો	₹ 20,000
સ્ટોકમાં ઘટાડો	₹ 30,000

અથવા

30. નિત્યાનંદ કંપની લિમિટેડની નીચે આપેલી માહિતીના આધારે રોકડ પ્રવૃત્તિમાંથી ઉદ્ભવતો રોકડ પ્રવાહ શોધો.

વિગત	રકમ(₹)	વિગત	રકમ(₹)
ચંત્રોની શરૂની બાકી	4,50,000	ચંત્રો પર ગણેલ ઘસારો	50,000
ચંત્રોની આખરની બાકી	4,00,000	ચંત્રની વેચાણ કિંમત	15,000
વર્ષ દરમિયાન થયેલ ચંત્રની ચોપડે કિંમત	25,00,000		

Section E

- ◆ નીચેના 31 થી 33 સુધીના પ્રશ્નોનાં માગ્યા મુજબ ગણતરી કરી જવાબ આપો. (દરેકના 8 ગુણ)

[24]

31. રીના અને મીના 2 : 1 ના પ્રમાણમાં નફા-નુકસાન વહેંચતા એક પેઢીના ભાગીદારો છે. તા.31-03-2022ના રોજ તેમની પેઢીનું પાકું સરવૈયું નીચે મુજબ હતું.

પાકું સરવૈયું

મૂડી-દેવા	રકમ(₹)	મિલકત-લેણા	રકમ(₹)
મૂડી : રીના 80,000		પાઘડી	18,000
મીના 60,000	1,40,000	જમીન-મકાન	72,000
સામાન્ય અનામત	18,000	ચંત્રો	40,000
કારીગર વળતર અનામત	4,500	સ્ટોક	36,000
રોકાણ અનામત	1,500	દેવાદારો	24,000
લેણદારો	28,000	- ઘાલખાધ અનામત	2,000
દેવીહુંડી	12,000	રોકાણો	8,000
		રોકડ-બેન્ક	2,000
		જાહેરાત ઝુંબેશ ખર્ચ	6,000
	2,04,000		2,04,000

તેઓએ તા.1-4-2022થી લીનાને નવા ભાગીદાર તરીકે નીચેની શરતોએ દાખલ કરી.

(1) લીના ₹ 1,00,000 મૂડી તરીકે ₹ 24,000 પાઘડી પેટે રોકડા લાવશે.

(2) જમીન-મકાનની કિંમત ₹ 17,000 થી વધારવી.

(3) યંત્રોની કિંમત ₹ 32,000 સુધી ઘટાડવી.

(4) દેવાદારો પર 10% ઘાલખાધ અનામત રાખવી.

(5) નહીં ચૂકવેલ વીજળી બિલ માટે ₹1,100ની જોગવાઈ કરવી.

(6) બધા ભાગીદારોનું નવું નફા-નુકસાનનું પ્રમાણ 2 : 1 : 2 રાખવું.

પુન : મૂલ્યાંકન ખાતું, ભાગીદારોના મૂડી ખાતા, રોકડ બેન્ક ખાતું અને પ્રવેશ બાદનું પાકું સરવૈયું તૈયાર કરો :

32. મનુ, કનુ અને વિનુ સરખા હિસ્સાના ભાગીદારો છે. તેમની પેઢીનું પાકું સરવૈયું નીચે મુજબ છે.

તા. 31-3-22 ના રોજનું પાકું સરવૈયું

જવાબદારીઓ	રકમ (₹)	મિલકતો	રકમ (₹)
મૂડી	90,000	મકાન	1,00,000
સામાન્ય અનામત	18,000	ફર્નિચર	20,000
પ્રોવિડન્ડ ફંડ	12,000	સ્ટોક	20,000
લેણદારો	44,000	રોકડ/બેન્ક	12,000
દેવીહૂડી	6,000	દેવાદારો	20,000
ખર્ચના બાકી દેવા	2,000		
	1,72,000		1,72,000

મનુ, કનુ અને વિનુની મૂડી નફા-નુકસાન વહેંચણીના પ્રમાણમાં છે. 1-4-22ના રોજ મનુ નિવૃત્ત થયો. તે દિવસે નીચેની બાબતો નક્કી થઈ.

(1) મકાનનું ₹ 1,20,000 અને ફર્નિચરનું ₹ 10,000 ની કિંમતે મૂલ્યાંકન થયું.

(2) દેવાદારો પર 5% ઘાલ. અનામતની જોગવાઈ કરવાની છે.

(3) લેણદારો પૈકી ₹ 3,000 નું દેવું ચૂકવવું નહીં પડે.

(4) મનુની લેણી નીકળતી રકમ નવી પેઢીમાં તેની લોન તરીકે રાખવાની છે.

ઉપરોક્ત માહિતી પરથી નફા-નુકસાન હવાલા ખાતું, મૂડી ખાતું અને નવું પાકું સરવૈયું તૈયાર કરો.

33. કાશીપૂરની બાબા લિમિટેડ કંપનીએ ₹ 10નો એક એવા 2,40,000 ઇક્વિટી શેર, શેરદીઠ ₹ 70ના પ્રીમિયમ બહાર પડ્યા. શેરદીઠ નીચે મુજબ રકમ મંગાવવામાં આવી હતી.

અરજ સાથે ₹ 38 (₹ 35ના પ્રીમિયમ સહિત)

મંજૂરી વખતે ₹ 28 (₹ 25ના પ્રીમિયમ સહિત)

આખરી હપ્તા વખતે ₹ 14 (₹ 10ના પ્રીમિયમ સહિત)

પમ્મી ધારણા કરેલા 2000 શેર પર મંજૂરી અને આખરી હપ્તાની રકમ સિવાય બાકીના બધા શેર પર પૂરેપૂરી રકમ મળી ગઈ હતી.

કંપનીએ યોગ્ય કાર્યવાહી બાદ પમ્મીના શેર જસ કર્યા આ શેર 40 ટકાના પ્રીમિયમ પૂરા ભરાયેલા તરીકે શકિતને ફરી વેચ્યા.

પરના વ્યવહારોની કંપનીના ચોપડે આમનોંધ પસાર કરો.

અથવા

નીચે આપેલી વિગતો પરથી કંપનીના ચોપડે શેર જસ કરવાની અને તે ફરી બહાર પાડવાની આમનોંધ લખો.

(1) મંજૂરીના શેરદીઠ ₹14 (₹ 10ના પ્રીમિયમ સહિત) અને પ્રથમ અને આખરી હપ્તાના શેરદીઠ ₹ 3 નહીં ભરતા કંપનીએ કાવ્યાએ ધારણ કરેલા ₹ 10નો એક એવા 1200 ઇક્વિટી શેર જસ કર્યા અને તે બધા શેર આપી શકાય તેટલા વધુમાં વધુ વટાવ આપી ફરી બહાર પાડ્યા જે મનુએ ખરીદ્યા હતા.

(2) નરેશ એક કંપનીમાં ₹ 10નો એક એવા 600 ઇક્વિટી શેર ધારણ કરેલ છે. તેણે કંપનીએ અરજ વખતે શેરદીઠ ₹3 અને મંજૂરીના શેરદીઠ ₹ 2.50 લેખે ચુકવ્યા હતા, પરંતુ પ્રથમ હપ્તાના શેરદીઠ ₹ 2 ભર્યા ન હતા. કંપનીએ આખરી હપ્તો માંગવાતા પહેલા યોગ્ય કાર્યવાહી કર્યા બાદ ઉપર્યુક્ત શેર જસ કર્યા અને શેરદીઠ ₹ 4 વટાવ આપી ફરી બહાર પાડ્યા જે સુરેશે ખરીદ્યા હતા.

Section F

◆ નીચેના 34 થી 35 સુધીના પ્રશ્નોનાં માગ્યા મુજબ ગણતરી કરી જવાબ આપો. (દરેકના 11 ગુણ)

[22]

34. પાર્થિવ અને પ્રિયા એક પેઢીના ભાગીદારો છે તા. 31-3-22ના રોજના કાચા સરવૈયા અને હવાલા પરથી વાર્ષિક હિસાબો તૈયાર કરો.

તા. 31-3-22ના રોજનું કાચું સરવૈયું

ઉધારબાકી	રકમ (₹)	જમાબાકી	રકમ (₹)
ઉપાડ : પાર્થિવ	2,400	મૂડી : પાર્થિવ	12,000
પ્રિયા	1,600	પ્રિયા	8,000
ખરીદી	53,000	વેચાણ	1,00,000
માલનો સ્ટોક (31-3-22)	14,000	દેવું	15,000
લેણું	24,000	નમૂના તરીકે વેચેલમાલ	1,000
મજૂરી-પગાર	5,000	બેન્ક ઓવરડ્રાફ્ટ	7,000
વેપાર ખર્ચ	8,000		
મકાન	25,000		
ફર્નિચર અને ફિટિંગ્સ	5,000		
ઓફિસ સાધનો	2,000		
પેકિંગ સામગ્રીનો સ્ટોક	2,000		
રોકડસિલક	1,000		
	1,43,000		1,43,000

હવાલા : (1) મૂડી પર 8% લેખે અને ઉપાડ પર 12% લેખે વ્યાજ ગણવાનું છે. પાર્થિવ દર માસના અંતે ₹ 200 અને પ્રિયાએ 1-10-21ના રોજ ઉપાડ કર્યો છે.

(2) ₹ 5,000 ના ઉધાર વેચાણની નોંધ કરવાની બાકી છે. તથા માર્ચ 2022ની વેચાણનોંધનો સરવાળો ₹ 1000 વધુ ગણ્યો છે.

(3) ₹ 1,000 ની વધારાની ઘાલખાધ માંડી વાળો અને 5% ઘાલખાધ અનામત ની જોગવાઈ કરો.

(4) ₹ 2,000 નું ફિટિંગ્સ નકામું થઈ ગયું, જેની ચોપડે નોંધ કરવાની બાકી છે.

(5) ગ્રાહકને માલ પૂરો પાડવાનો કરાર નહીં કરવા બદલ કોર્ટે ₹ 2,000 ચૂકવવાનો દાવો મંજૂર કરેલ છે.

(6) ચૂ. બા. મજૂરી ₹ 1,000 મજૂરી ખાતે નોંધ્યા છે. પરંતુ ચૂ.બા. મજૂરી ખાતું કાચા સરવૈયામાં નોંધવાનું બાકી છે.

35. નીચેની બાકીઓ સ્ટાર લિમિટેડના ચોપડામાંથી લેવામાં આવી છે. આ બાકીઓ પરથી તા. 31-3-2022ના રોજનું પાકું સરવૈયું કંપની ધારા 2013ના પરિશિષ્ટ- III મુજબ તૈયાર કરો. (March – 2019)

તા.31-3-2022ના રોજનું પાકું સરવૈયું

ઉધારબાકી	રકમ (₹)	જમાબાકી	રકમ (₹)
મળવાનું બાકી વ્યાજ	3,000	વેપારીદેવા	30,000
પ્લાન્ટ ચંત્રો	6,00,000	લાંબાગાળાની જોગવાઈ	60,000
રોકડ હાથ પર	37,000	અનામત અને વધારો	1,10,000
ટ્રેડમાર્ક	20,000	અન્ય ચાલુ જવાબદારી	25,000
દેવાદારો	42,000	ટૂંકા ગાળાના ઉછીના નાણાં	24,000
10%ના નર્મદા બોન્ડ	70,000	શેરમૂડી	3,50,000
છૂટા ભાગો	18,000	ટૂંકા ગાળાની જોગવાઈ	35,000
ટેલિફોન ડીપોઝીટ	30,000	લાંબાગાળાના ઉછીના નાણાં	1,20,000
મ્યુચ્યુઅલ ફંડના યુનિટ (કામચલાઉ)	10,000	અન્ય લાંબાગાળાની જોગવાઈઓ	76,000
	8,30,000		8,30,000